

hed har gjort krav på Aden-området begrundet i et tidligere eksisterende vasa-litetsforhold til det yemenitiske monarki.

Revolutionen i Yemen, der fandt sted omtrent samtidig med vedtagelsen af forslaget om Aden-kolonien tilslutning til Føderationen, blev anledning til, at fagforeningerne i Aden rejste krav om koloniens fuldstændige sammenslutning med Yemen under republikansk styre.

Den 13. november 1962 blev forslaget af den britiske koloniminister forelagt det britiske underhus til godkendelse. Ministeren understregede de økonomiske fordele, som sammenslutningen indebar for såvel Føderationen som for Aden-kolonien. Herudover fremhævede han Adens militære base som værende af betydning for Storbritannien, ikke mindst i forbindelse med forsvaret af de britiske protektorater på den arabiske halvø. Koloniministeren mente også, at tilstandene i Yemen ikke gav meget håb om, at dette land ville blive en demokratisk stat, hvorfor det ikke ville være nogen fordel for Føderationen at blive sammensluttet med Yemen. Når der ikke var blevet afholdt nye valg i Aden forud for godkendelsen af forslaget, var det, fordi organiseret politisk „intimidering“ havde umuliggjort sådanne valg.

Fra Arbejderpartiets side kritiserede man skarpt regeringens beslutning; partiet fandt det utroligt, at en britisk koloniminister kunne være ganske ufølsom over for de frigørelseskræfter, som eksisterede overalt i verden og især inden for det britiske Commonwealth. Oppositionen ville ikke nægte, at der var grunde som talte for sammenslutningen, men tidligere erfaringer med påtvungne føderationer burde virke skræmmende; der henvistes til Den vestindiske Føderation samt til Føderationen Rhodesia og Nyasaland. Det blev endvidere udtalt, at når kun 27 pct. af befolkningen havde deltaget i valgene i 1959, skyldtes det de særlige valgeregler, der bl. a. udelukkede ufaglærte arbejdere. Med hensyn til den af koloniministeren fremhævede „intimidering“ mente oppositionen, at man med samme ret kunne nævne kolonistyreets modaktion („counter-intimidation“), som gav sig udslag i fængsling af hundreder af fagforeningsledere. Med hensyn til base-spørgsmålet understregede oppositionen, at baser

omgivet af fjendtlige befolkninger var af tvivlsom værdi.

De britiske pressekommentarer var gennemgående kritisk indstillede over regeringens beslutning.

Traktaten, der trådte i kraft straks ved undertegnelsen den 16. januar 1963, opretholdt den britiske suverænitet over Aden-militærbasen og undtog øerne Perim og Kuria Muria fra indlemmelsen.

Udviklingen i Aden-området har i de senere år været præget af en del indre uro, som bl. a. kom til udtryk i et attentatforsøg på ministre fra Aden og den britiske højkommissær i Adens lufthavn den 10. december 1963.

2. Behandlingen af Aden-spørgsmålet i Koloniudvalget.

På grund af udviklingen omkring Yemen og Aden besluttede koloniudvalget at give Aden-spørgsmålet prioritet og behandle det umiddelbart efter Sydhodesia og de portugisiske besiddelser under sin 1. møderække, der afsluttedes den 10. maj 1963.

Debatten kom navnlig til at koncentrere sig om følgende spørgsmål:

- 1.° Adens forhold til Yemen,
- 2.° Adens indtræden i Den sydarabiske Føderation,
- 3.° den britiske base og
- 4.° en eventuel udsendelse af en FN-besøgsmission.

Fra *syrisk* og *irakisk* side blev det med *sovjetisk* støtte gjort gældende, at Adens indtræden i Den sydarabiske Føderation var sket under tvang og måtte anses som udemokratisk på grund af de restriktive valgretsbetingelser. Hertil kom, at den britiske base var en hindring for Adens opnåelse af uafhængighed. Man fandt at en FN-besøgsmission burde udsendes til området.

To af de tre afhørte *petitionærer* udtalte sig på linje hermed, hvorimod den tredje, der repræsenterede Den sydarabiske Føderation, bl. a. fremhævede, at befolkningens flertal ikke ønskede tilslutning til Yemen, og at dette i hvert fald var et spørgsmål, som området selv måtte afgøre efter at have opnået sin uafhængighed, at Aden selv havde ønsket optagelse i Føderationen,